

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

АРХЕОЛОГИЯ ВА БУХОРО ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ

(Энг қадимги замонлардан ҳозиргача)

мавзусида Республика миқёсидаги илмий-амалий конференция

МАТЕРИАЛАРИ

2024 йил 10 май

Бухоро – 2024

Илмий-амалий анжуман Бухоро тарихи, манбашунослиги, тарихшунослиги, археологияси, этнографияси, нумизматикаси, шаҳарсозлиги, маданият ва санъати соҳаларида амалга оширилаётган энг янги илмий натижаларни илмий жамоатчиликка етказиш, фан ва таълимнинг узвий боғлиқлигини кучайтириш мақсадида Бухоро давлат университетида **2024 йил 10 май** куни **“БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ” (ЭНГ ҚАДИМГИ ЗАМОНЛАРДАН ҲОЗИРГАЧА)** мавзусидаги Республикао микёсида илмий-амалий конференция белгиланган тадбирларни амалга ошириш мақсадида ўтказилди.

Ушбу илмий тўплам кенг илмий жамоатчилик, Бухоро тарихи билан қизиқувчилар, тарихчилар, магистрантлар ва талаба ёшларга мўлжалланган

Масъул муҳаррир:

БухДУ профессори, тарих фанлари доктори

Ҳ.Ҳ.Тўраев

Таҳрир хайъати ва аъзолари:

О.Х.Ҳамидов - Бухоро давлат университети ректори, и.ф.д., профессор
Т.Х.Расулов - илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, ф.ф.д., профессор
А.А.Болтаев - Тарих в юридик факультети декани, ф.ф.д., доцент
Ф.У.Темиров - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси мудири, т.ф.ф.д (PhD) доцент
С.И.Инояттов – Бухоро давлат университети профессори, т.ф.д.
М.И.Ниязова - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси доценти, т.ф.н
М.Б.Қурбонова - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси доценти, т.ф.н
Ф.Ҳ.Бобожонова - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси доценти, т.ф.н
А.Ҳ.Болтаев - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси доценти, т.ф.ф.д (PhD)
Б.Б.Болтаев - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси катта ўқитувчиси, т.ф.ф.д (PhD)
О.И.Ражабов - Археология ва Бухоро тарихи кафедраси катта ўқитувчиси,
Ш.Ў.Носиров – Археология ва Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси,

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчилар:

Темиров Ф.У. – Археология ва Бухоро тарихи кафедраси мудири
Умаров Б.Б. – Археология ва Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси
Носиров Ш.Ў– Археология ва Бухоро тарихи кафедраси ўқитувчиси

Мазкур тўплам Бухоро давлат университети Илмий Кенгашининг 2024 йил 4 майдаги
9 – сонли қарори билан нашрга тавсия қилинган.

*Илмий-амалий анжуман материалларида ёритилган тарихий жараёнлар,
маълумотлар, чиқарилган хулосалар, манба ва адабиётлар учун муаллифларнинг
ўзлари масъул ва жавобгардир*

Агар даладаги экинлар кўнгилдагидек бўлиқ ривожланса, инс-жинслар ҳазиллашмасин, бало-ю козолардан асрасин деб Деҳқонбобо ҳақиға ис чиқарилган. Дала этнографик материалларидан шу нарса маълум бўладики, ис чиқаришнинг бирор белгиланган куни бўлмаган. Зироатчилик билан боқлиқ удумларнинг кўплари бағорда Наврўз байрами арафасида бажарилган.

Воҳада экинларнинг ривожини паст бўлса, ҳашорот тушаверса, пайкал бошида экинларга сув оқиб кирадаган жой ёки бирорта экиннинг япроғи устида чироқ (похта пилик қилиб эшилади ва пахта ёғи шимдирилиб) ёқилган, дуо ўқилган. Бу ҳам Бободехқонга ис чиқаришнинг бир кўриниши ҳисобланган¹.

Бухоро деҳқонларининг тушунчасида Бободехқон ҳам, Хизр ҳам деҳқончилик илмини мукаммал егаллаган, шу боисдан улар ҳар қандай болани даф қила оладилар деб, тушунилган.

Пайкалларга кўнган инс-жинсларни ҳайдаш, ҳар хил мушкулларни осон қилиш фақат уларга хос хусусиятлардир. Бободехқонга ис чиқариш жараёнида оловга сиғинишнинг гувоҳи бўламиз. Демак, инс-жинсларни даф қилиш, уларни олов билан куйдириш, кўркитиш, отшпарастлик динига хос бўлса, Қуръон суралари билан дуои бад қилиш ислом динига хос, улар кейинчалик бир-бири билан уйғунлашган. Зироатчиларнинг, олов ва дуонинг қудрати бирлашиб, ёвуз кучлар устидан осонлик билан ғалаба қилганлар. XIX аср охири – XX аср бошларида ҳам Бухоро деҳқонлари ўзларига номаълум бўлиб кўринган табиатнинг кўринмас кучларидан кўрқувга тушар экан, айни пайтда ажодларга ўхшаб улардан кутулиш чоралаини ҳам излашган.

Ажодлари топиниш даражасига кўтарилган Бободехқон тимсоли воҳа деҳқонларининг эътиқод қилишга асосли эди. Бободехқон билан боғлиқ маросимларга муллар томонидан илоҳий тус берилди. Натижада маросимнинг мазмундаорлиги, кишилар орасидаги мавқеи анча ортган.

Хулоса қилиб шуни ҳам айтиш керакки, Ўрта Осиёда яшовчи халқлар орасида зироатчилик ҳомийси Бободехқон образининг тарихий-мифологик асослари қадимги ҳосилдорлик илоҳи билан боғлиқ. Қадимги ажодларимизнинг эътиқодий инончлари, табиат ҳодисаларини илоҳийлаштириш билан боғлиқ мифологик ҳосилдорлик худоси ёки ҳосилдорликка топиниш анъаналари замирида пайдо бўлган ҳамда ҳомий куч тимсоли сифатида мифологик қаҳрамонлар қаторидан ўрин олган ва кейинчалик исломий тус берилган.

Демак, биз бундан зироатчилик ҳомийси Бободехқон култига сиғинишда исломгача бўлган эътиқодий қарашларни исломий анъаналар билан қоришган синкретик тарзда сақланиб келинаётганини кўраемиз².

BUXORO AMIRLIGIDA TINCHLIK VA FAVQULOTDA HOLATLARDA YIG‘ILGAN SOLIQLAR XUSUSIDA

Arxeologiya va Buxoro tarixi kafedrasi dotsenti

Shodiyeva Shahlo Soliyevna

BuxDu magistranti

Rahmatilloev Nusratillo Hikmatillo o‘g‘li

Insoniyat doimiy tartibda to‘lashga o‘rganib qolgan soliqlarning ham ko‘p yillik rivojlanish tarixi bor. Har qanday jamiyatning taraqqiyot bosqichlarida soliqlarning vujudga kelish tarixi ilk davlatchilik asoslari paydo bo‘lishi bilan chambarchas bog‘liqdir. Soliq muhim va serqirra ijtimoiy-iqtisodiy kategoriya bo‘lib, uning turli shakllarda paydo bo‘lishi va amal qilishi kishilik jamiyati rivoji bilan chambarchas bog‘liq. O‘zbekiston hududida davlatchilikning

¹ Дала этнографик материаллари. 1997 йил. Гиждувон тумани, Бобоғози қишлоғи.

² Раҳмонов Ф. Зроатчи...//Ўзбекистон этнологияси: янги қарашлар ва назарий методологик ёндашувлар. Т., 2004. –Б. 236-242.

uch ming yillik tarixga ega ekanligi bu makonda soliq munosabatlarining ham shuncha davrlik tarixga ega ekanligidan dalolat beradi.

Buxoro amirligi tashkil topgandan so'ng (1753-1785) soliq tizimida ham bir qancha o'zgarishlar ro'y beradi. Buxoro amirligida soliq tizimini boshqarishda muayyan toifadagi davlat mulozimlarigina emas, balki, amirlik mulozimlarining deyarli barchasi ishtirok etgan. Amirlikdagi mulozim va amaldorlarning nomlanishi va asl xizmat lavozimlari boshqa sohaga qaratilgan bo'lishi bilan birga soliq tizimini boshqarishda ham bevosita va bilvosita xizmat vazifalari bo'lgan. Amirlikda to'lanishi shart bo'lgan umumiy soliqlardan tashqari har bir beklikda qo'shimcha to'lovlar ham joriy qilingan. Har bir bek qo'shimcha soliqlarni o'z bilganicha belgilagan. Soliq yig'uvchilar esa Buxoro hukumati tomonidan joriy etilmagan to'lov va majburiyatlarni ham aholidan talab qilishgan. Mansabdor shaxslar ko'pincha boylik orttirish maqsadida mansablaridan foydalanib, belgilangan miqdordan ikki barobar ko'p soliq yig'ib olishgan¹. A.Olsufev va V.Panayevlarning ma'lumotiga ko'ra, hokimning boshqaruvi asosan amirlik xazinasi va viloyat uchun soliq yig'ishdan iborat bo'lgan. Odatda soliqlar aholidan natural va pul ko'rinishda yig'ilgan. Hokim ham o'z o'rnida yig'ilgan soliqlarni to'n, ot, bug'doy kabilarni o'z holicha natural ko'rinishda yuborgan. Naqd pul ko'rinishidagi soliqlarni odatda savdogarlar to'lagan. Buxoro amirligida 50 ga yaqin soliq va to'lovlar amalda qo'llanilgan bo'lib, beklar tomonidan yig'ib olingan². Aholidan yig'ib olinadigan asosiy soliq turlari juda ko'p bo'lganligini quyidagi ro'yxatdan ham bilishimiz mumkin:

1. Xiroj – ekin yerlaridan olinadigan soliq, bunga ushr ham qo'shilgan.
2. Boj – bojxonaga to'lanadigan soliq.
3. Alafpuli – beda ekilgan yer va chorva yemishidan olingan.
4. Bog' puli – uzumzorlardan olinadigan soliq.
5. Chorbog' puli – mevali bog'lardan olinadigan soliq.
6. Ajnos puli – poliz va sabzavot ekinlaridan olinadigan soliq.
7. Qovun puli – qovun va tarvuzlardan olinadigan soliq.
8. Uskuna puli – ko'chatlar o'tqazish va daraxt payvandlari uchun olinadigan soliq.
9. Sanjit puli – sanjit daraxtlaridan olinadigan to'lov.
10. Cho'p puli – qurilish ashyolari va o'tindan olinadigan soliq.
11. Barg puli – ipakchilikdan olinadigan soliq.
12. Qo'sh puli – juft qo'sh ho'kizlardan olinadigan to'lov.
13. Yaksara puli – bitta haydov ho'kizidan olinadigan to'lov.
14. Zakot chakana – chorvadan olinadigan soliq.
15. Aminona – suvdan foydalanganligi va bozorda sotiladigan mahsulotlardan olinadigan soliq.
16. Tagjoy puli – bozordagi sotuvchilardan olingan³.

Bundan boshqa soliq turlari ham bo'lib, bu holat oddiy aholiga nisbatan iqtisodiy jihatdan qanchalik og'ir bo'lganligini ko'rsatmoqda. Buxoro amirligida urush holatida, aholidan, odatdagidek, favqulodda soliq – jul yig'ib olingan. Amir Muzaffar aminona atamasi bilan yuritilgan maxsus soliq joriy qilgan. Bunda tovar va mol-mulk narxining 1,5 foizi miqdorida soliq to'langan. Vaqt o'tishi bilan u doimiy soliqqa aylanadi va to'lovchilarning qarshiligiga qaramay 1920 yilgacha saqlanib qolgan, ba'zan uni maxsus ijarachilarga topshirganlar. Bundan tashqari qo'shindagi askarlarning muntazam ravishda yegulik va oziq-ovqat bilan ta'minlanib turishi uchun aholidan urush paytlarida – “Qozon puli” solig'i yig'ib olingan⁴. Bundan tashqari Buxoro amirligida ba'zi ba'zida yirik yong'inlar ham yuz berib turgan. Bunday paytlarda ko'rilgan zarar deyarli har doim oddiy mehnatkash aholi hisobidan qoplanganligini ham aytib

¹ Rahmatilloev N.H “Buxoro amirligida soliq tizimi” Journal of Effective Learning and Sustainable Innovation. 2023.

² Qarshiyev A.A “SURXON VOHASINING AGRAR VA SOLIQ TIZIMI HAQIDA” “Ilm-fan muammolari yosh tadqiqotchilar talqinida” mavzusidagi 6-sonli respublika ilmiy konferensiyasi.

³ Rahmatilloev N.H “Buxoro amirligida soliq tizimi” Journal of Effective Learning and Sustainable Innovation. 2023.

⁴ Шодиев Ж.М. Бухоро амирлиги давлатчилигининг ривожланиши. –Тошкент: 2010

o'tish joiz va agarda biror joyda yong'in chiqqudek bo'lsa uni o'z vaqtida bartaraf qilish uchun aholidan yong'in holatlarida maxsus soliqlar yig'ib olingan. Qo'shindagi askarlarni qurol yarog' bilan o'z vaqtida ta'minlashga katta e'tibor qaratilgan va buning uchun aholidan urush boshlangudek bo'lsa yana bir favqulodda soliq hisoblangan "miltiq puli" solig'i zudlik bilan yig'ib olingan. Shuningdek, amirlik qo'shinidagi otliq askarlarni urushga chidamli, baquvvat va zotdor otlar bilan to'liq ta'minlash maqsadida favqulodda holatlarda "ot puli" solig'i undirib olingan¹.

Xulosa qilish mumkinki, soliqlar har bir davrda ham davlatning iqtisodiy ustunlaridan biri sifatida qaralgan va ular oddiy xalq zimmasidagi majburiyat hisoblangan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Rahmatilloev N.H "Buxoro amirligida soliq tizimi" Journal of Effective Learning and Sustainable Innovation. 2023.
2. Qarshiyev A.A "SURXON VOHASINING AGRAR VA SOLIQ TIZIMI HAQIDA" "Ilm-fan muammolari yosh tadqiqotchilar talqinida" mavzusidagi 6-sonli respublika ilmiy konferensiyasi.
3. Шодиев Ж.М. Бухоро амирлиги давлатчилигининг ривожланиши. –Тошкент: 2010
4. Кун А.Л. Бухарские порядки. Заметки о порядке взимания поземельных податей // Туркестанские ведомости. – №32. – 1873

БУХОРО АМИРЛИГИНИНГ САМАРҚАНД БЕКЛИГИ СИЁСИЙ-МА'МУРИЙ БОШҚАРУВИ ТАРИХИ

Маманов Меҳриддин Дусмурот ўғли
Шароф Рашодов номидаги Самарқанд давлат
университети таянч докторанти
mehriddinmamam041@gmail.com

Зарафшон воҳаси, хусусан Самарқанднинг жаҳон сивилизацияси ривожига қўшган хиссаси муносибдир. Айниқса Самарқанднинг умумбашарий маданий тараққиёт тарихида тутган ўрни беқиёс бўлиб, ЮНЕСКО ташкилоти томонидан «Самарқанд – маданиятлар чорраҳаси» сифатида жаҳон маданий мероси рўйхатиغا киритилди. Мамлакатимизнинг ҳар бир вилояти тарихини илмий асосларда ўрганиш тўпланган янги малумотларни фанга жорий этиш орқали унинг бой тарихи яхлит мажумасини яратиш мумкин. Турли даврларда сиёсий, иқтисодий ва маданий марказ бўлиб келган Самарқанд тарихининг ҳар бир саҳифаси долзарб аҳамият касб этади. Самарқанд вилояти Ўзбекистон тарихида алоҳида ўрин тутган тарихий-географик ҳудуд саналади. Маҳаллий тарихчиларнинг ёзма манбалари ва расмий ҳужжат, ма'лумотларда Самарқанд беклигини нафақат Бухоро амирлиги, балки бутун Марказий Осиёнинг муҳим марказларидан бири сифатида кўришимиз мумкин. Самарқанд вилоятининг XVIII-аср иккинчи ярми ва XIX-аср биринчи ярмида ижтимоий-сиёсий тарихига доир муаммоли масалаларни аниқлаш Ўзбекистон тарихи фанида илмий бўшлиқларни тўлдиришга хизмат қилади.

Самарқанд беклиги Бухоро амирлигининг муҳим ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган ма'мурий-худудий бирлиги саналган. Бу мавзу доирасида аниқ изланишлар амалга оширилган бўлмаса-да, бир қатор ишларда беклик ҳақида қизиқарли маълумотлар берилган. Шу ўринда, масалага доир адабиётларни қуйидаги гуруҳларга бўлиб таҳлил қилиш мумкин.

1. Бухоро амирлиги даврида ёзилган асарлар.
2. Совет даврида яратилган илмий ишлар.
3. Мустақиллик йилларида Ўзбекистондаги тадқиқотлар.
4. Хорижда олиб борилган тадқиқотлар.

¹ Кун А.Л. Бухарские порядки. Заметки о порядке взимания поземельных податей // Туркестанские ведомости. – №32. – 1873

О.Х.Хамидов. Қадимий ва ҳамиша навқирон Бухоро илм-фан ва маданият ўчоғи.....3

Сулаймон Иноятгов. БУХОРО ФИДОЙИ ЖАДИДЛАРИ ҲАРАКАТИ: ТАРИХ ВА ТАҚДИР5

Фаррух Темиров, Раъно Раҳимова. БУХОРО ВИЛОЯТИ, ЖОНДОР ТУМАНИДА ЖОЙЛАШГАН “УШОТ” ВА “СОМОНЧУҚ” ҚИШЛОҚЛАРИ ТАРИХИ ҲАҚИДА15

A.N. Boltayev, O.I. Rajabov. PROFESSOR N.N.TO‘RAYEV – BUXORO TARIXI TADQIQOTCHISI17

Фаррух Темиров. 2023 йилнинг 20 сентябрда Бухоро давлат музей кўриқхонаси ва Бухоро давлат университетиде “Бухоро тарихи масалалари: тарихий – маданий меросимизни ўрганимиз” мавзусида Республика миқёсидаги илмий семинар ва унинг натижалари хақида19

1-ШЎБА. БУХОРОНИНГ ҚАДИМГИ, ИЛК ВА ЎРТА АСРЛАР ДАВРИ ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ (АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОГРАФИЯ, ШАҲАРСОЗЛИК, ИЛМ-ФАН, САНЪАТ ВА МАДАНИЯТ).....22

Отахўжаев Азимхўжа Музаффарович. БУХОРОНИНГ ҚАНҲ ДАВЛАТ УЮШМАСИДАГИ ЎРНИ.....22

Комилжон Раҳимов. ЎРТА АСРЛАРДА БУХОРОДА КУТУБХОНАЛАР ВА КИТОБ ДЎКОНЛАРИ ВА УЛАРДАГИ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ТАРИХИ25

Shodiyeva Shahlo Soliyevna, Umedov Xurshidbek Jamshid o‘g‘li. SO‘G‘D KONFEDERATAYASIDA DAVLAT BOSHQARUVI29

Очилов Алишер Тўлис ўғли. ПОЙКЕНТ МУЗЕЙИ - АНТИК ВА ИЛК ЎРТА АСРЛАР ДАВРИ ТАРИХИДАН СЎЗЛОВЧИ МУЗЕЙ33

Даминов Набижон Абдуолимович. ДОБУСИЯ ҚАЛЪАСИ ТАРИХИ.....36

Вафоёева Сарвиноз Умиджон қизи, Ahmadov Ahmadjon Asror o‘g‘li. BUXORO VOHASINING ILK SHAHARLARI:POYKENT VA VARAXSHA40

Narzulloev Farrux, Ahmadov Ahmadjon Asror o‘g‘li. BUXORONING ANTIK VA ILK O‘RTA ASRLAR TARIXI (POYKENT MISOLIDA)42

Шокирова Ферангиз Фурқат қизи, Rajabov Oybek Iskandarovich. ILK O‘RTA ASRLARDA DAVLATCHILIK VA BOSHQARUV45

Islamova Qunduz. BUXORONING QADIMGI, ILK VA O‘RTA ASRLAR DAVRI TARIXI MASALALARI.....47

Hikmatova Salomat Hamza qizi, Ahmadov Ahmadjon Asror o‘g‘li. BUXORONING ZAMONBOBO YODGORLIGI MODDIY MADANIYATI.....49

A‘zam Boltayev, Hamroyev Bekzod. BUXORO TUMANIDAGI ETNOTOPONIMLAR TARIXI.....51

Umarov Baxtishod. BUXORONING SOMONIYLAR MARKAZIGA AYLANISHI MASALASI.....53

Juraqulov Muhammadamin Shohtamovich. SOMONIYLAR DAVRIDA KUTUBXONA VA KITOBDORLIK TIZIMI56

Samaneh Khalili Far, Abbas Iqbal Mehran. INVESTIGATING THE ROLE OF SAMANI RULERS IN THE ART OF PAINTING IN THE SCHOOL OF BUKHARA60

Narimonov Murodilto Ismat og‘li, Utayeva F.X. SOMONIYLAR DAVLATIDA ILM-FAN, MADANIY HAYOT VA DIN71

Ozodova O‘g‘iloy Davron qizi, S.A.Toshtemirova. QORAXONIYLAR DAVRIDA BUXORO SHAHRIDA SHAHARSOZLIKNING RIVOJLANISHI73

Xo‘jageldiyev Ibodulla Mamaradjab o‘g‘li. BUXORO ME‘MORCHILIGI.....74

Shodiyeva Shahlo Soliyevna. AMIR TEMURNING OILASI VA OILAVIY HAYOTI: HOKIMIYATINING GENEALOGIK LEGITIMLASHUVI.....78

Kamolov Ixtiyor Nigmatullayevich. BUXOROLIK TAKINAXOTUN VA UNING SOHIBQIRON O`GLI.....	80
Olimova Iroda. BUXORO BUNYODKORLIGIDA MIRZO ULUG`BEKNING AMALGA OSHIRGAN SAY-HARAKATLARIDAN TARIXIY LAVHALAR.	81
Usmonaliyeva Madina Komiljon qizi, Normatov Otabek Maxamatjonovich. BUXORODAGI MIRZO ULUG`BEK DAVRIGA OID TANHO INSHOOT – “ULUG`BEK MADRASASI” ...	84
Islomova Gulchiroy Muzaffar qizi, Utayeva F.X. AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA TIJORAT VA SAVDO MARKAZLARIGA E`TIBOR.....	87
Avliyakuлова Nafisa Muzafarovna. BUXORO – XALQARO SAYYONCHILAR MARKAZI	88

2-ШЎЪБА. БУХОРОНИНГ ХОНЛИКЛАР (АМИРЛИК) ДАВРИ (ШАЙБОНИЙЛАР, АШТАРХОНИЙЛАР ВА МАНҒИТЛАР) ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ (АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОГРАФИЯ, ШАҲАРСОЗЛИК, ИЛМ-ФАН, САНЪАТ ВА МАДАНИЯТ).....

Ғаффоров Ш.С. БУХОРО ХОНЛИГИНИНГ АНТОНИ ЖЕНКИНСОН ЭСТАЛИКЛАРИДАГИ ТАВСИФИ	92
Шодмон Воҳидов, Гулпари Шарифова. (НА ОСНОВЕ КАТАЛОГА БИБЛИОТЕКИ САДРИ ЗИЯ).....	96
Абдукаримов Жамолiddин Аҳмадалиевич. Мирзо Абдулазим Сомий Бўстонийнинг “Тўхфаи шоҳий” асарига оид янги тадқиқот	100
Дилноза Жамолова. “ТАЪРУФИ МУСЛИМИН” ЖУРНАЛИ: БУХОРО АМИРЛИГИДАГИ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАР ҲАҚИДА	103
Музробжон Абдуллаев, Расулбек Абдурасулов. АШТАРХОНИЙЛАР ДАВРИДА БУХОРО ХОНЛИГИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА СОЛИҚ ТИЗИМИ.....	107
Акбар Замонов. АБДУЛЛАХОН II ШАХСИЯТИГА НАЗАР	110
J.J.Majidov, H.Bobomurodova. SHAYBONIYLAR DAVRIDA BUXORO ME`MORCHILIGI.....	114
Vaqoyev Umidjon Shuhrat o`g`li. ASHTARXONIY UBAYDULLAXON II DAVRIDA BOBURIYLAR IMPERIYASI BILAN DIPLOMATIK ALOQALAR	115
Nargiza Isomiddinova Xusniddin qizi, Feruza Bobojonova Hayatovna. BUXORO XONLIGI TA`LIM TIZIMI.....	117
Гулирухсор Темирова. МИР МУҲАММАД АМИН БУХОРИЙ ВА УНИНГ “УБАЙДУЛЛАНОМА”.....	119
Norova Zilola Raxmatullo qizi, Utayeva F.X. BUXORO VA XIVA XONLIKLARINING TASHQI SAVDO ALOQALARI	121
Olimova Dilsora, Bobobjonova Feruza. BUXORO AMIRLARINING KUNDALIK DINIY ANKOMLARI.....	122
Dusaliev Muysin Tura o`g`li. XIX ASRNING BIRINCHI YARMIDA QO`QON-BUXORO MUNOSABATLARI	126
Berdiyev Jamshid Panjiyevich. XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA QASHQADARYO VOHASI HUNARMANDCHILIGI HAQIDA VA`ZI MULOHAZALAR	129
Хусен Хайруллоевич ДЖУРАЕВ. БУХОРО САРОЙ ВА МАДРАСАЛАРИ, КУТУБХОНАЛАРИДА ФАОЛИЯТ КЎРСАТГАН МИРЗА, МУНШИЙ, ХАТТОТЛАР ВА КОТИБЛАР ТАРИХИ.....	132
Соҳиба ҚОДИРОВА. БУХОРОДА МУСИҚА САНЪАТИ РИВОЖИНИНГ МИЛЛИЙ-ЭТНИК ХУСУСИЯТЛАРИ	135
Ismailov G`afurjon Xasanovich. ISTANBULDAGI BUXORO TEKKESI – O`TMISH VA BUGUN.....	138
Normatov Otabek Maxamatjonovich. BUXORODAGI SAVDO-SOTIQ MUNOSABATLARI TARIXIDAN.....	143
Hamroyev Asliddin Umed o`g`li. AMIR HAYDAR MAKTUBLARIDA IQTISODIY MASALALARNING YORITILISHI	144

Hamroyev Asliddin Umed o'g'li. AMIR HAYDARNING MA'NAVIY QIYOFASI.....	146
Курбонова М.Б. БУХОРО ВОҲАСИ АҲОЛИСИ ТАОМЛАНИШИ БИЛАН БОҒЛИҚ ИСЛОМИЙ УДУМЛАР	148
Qurbonov Murodjon Dehqonboy o'g'li. MIRZA SALIMBEKNING TARIXIY O'LKASHUNOSLIK ILMI RIVOJIGA QO'SHGAN HISSASI.....	150
Xamrayev Iskandar Murotjonovich. BUXORO SHAHRI SUV TA'MINOTIDA BOLO NOVUZNING O'RNI VA AHAMIYATI	154
Nigmatov Alisher Xayrulla o'g'li. BUXORO XONLIGI VA AMIRLIGINING ELCHILIK ALOQALARI.....	155
Tojiyev Dostonjon Beknazar o'g'li. BUXORO AMIRLIGINING BUYUK BRITANIYA, ERON VA USMONIYLAR IMPERIYASI BILAN SIYOSIY HAMDA DIPLOMATIK ALOQALARI TARIXI.....	158
Сайфиддинов Достон. ДОНО ЗИЁЕВАНИНГ ТАДҚИҚОТЛАРИДА XIX - XX АСР БОШЛАРИДА БУХОРО ТАРИХИ (МАДРАСАЛАРДА ТАЪЛИМ, МАҲАЛЛИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА САВДО-СОТИҚ МАСАЛАЛАРИ)	164
Н. А.Жумаева, З.А.Ҳожиева. ДЕҲҚОНЧИЛИК БИЛАН БОҒЛИҚ УРФ – ОДАТ ВА МАРОСИМЛАР ТАРИХИДАН (XIX – АСР ОХИРИ XX АСР БОШЛАРИ БУХОРО ВОҲАСИ МИСОЛИДА).....	167
Shodiyeva Shahlo Soliyevna, Rahmatilloev Nusratillo Hikmatillo o'g'li. BUXORO AMIRLIGIDA TINCHLIK VA FAVQULOTDA HOLATLARDA YIG'ILGAN.....	170
Маманов Мехриддин Дусмурот ўғли. БУХОРО АМИРЛИГИНИНГ САМАРҚАНД БЕКЛИГИ СИЁСИЙ-МА'МУРИЙ БОШҚАРУВИ ТАРИХИ	172
Хўжаёров Асилбек Отабек ўғли. ҚАРШИ ШАҲРИ МАДРАСАЛАРИ ТАРИХИГА БИР НАЗАР (XX АСР БОШЛАРИДА)	176
Эргашев Жаҳонгир Юнус ўғли. САВДО – СОТИҚ АЛОҚАЛАРИДА БОЗОРЛАР ВА КАРВОНСАРОЙЛАРНИНГ ЎРНИ.....	180
Н. А.Жумаева, Ш.С.Ортиқова. ҚЎШ ЧИҚАРИШ ЁКИ ЭКИН ЭКИШ БИЛАН БОҒЛИҚ РАСМ - РУСУМЛАР.....	183
Zaripov Sodiq Djurayevich. BUXORODAGI «SITORAI MOXI XOSSA» OBIDASI QURILISH ARHITEKTURASI	187
Мубинов Мухаммадали Ақобирович. ИЗУЧЕНИЕ БУХАРСКОГО ЭМИРАТА АНГЛИЙСКИМИ ПУТЕШЕСТВЕННИКАМИ (XIX ВЕК)	189
Sharipov Shohruz Faxriddin o'g'li. BUXORO TARIXIGA OID ARXIV MANBALARI (ROSSIYA DAVLAT QADIMGI AKTLAR ARXIVI MISOLIDA)	193
Amonkeldi Axmatov, BUXORO ADABIY HARAKATCHILIGI NAMOYANDALARI	194
Ahmadov Ahmadjon Asror o'g'li, Samadova Rahimabegim Abdusaid qizi. XIX ASRDAGI BUXORO VA ERON SAVDO MUNOSABATLARI XUSUSIDA	196
Elmurodova Nigora Jobir qizi. BUXORO AMIRLIGIDA FAOLIYAT YURITGAN OLIY MADRASALAR	198
Эргашев Жаҳонгир Юнус ўғли, Эркинова Нилуфар Миршод қизи. БУХОРО АМИРЛИГИ ВА ХИВА ХОНЛИГИНИНГ ЯГОНА ИМПЕРИЯ БОЖ ТИЗИМИГА КИРИТИЛИШИ ВА УНИНГ ОҚИБАТЛАРИ.....	200
Faxriya Abdurasulova. BUXORO AMIRLIGI DIN ULAMOLARINING MA'NAVIY HAYOTIDA TUTGAN O'RNI	204
Ирискулов О.Ж. БУХОРО АМИРЛИГИ ДАВРИДА САМАРҚАНДДА САВДО МУНОСАБАТЛАРИ	208
Bobodustov Bobur Mirzoboyevich. XIX ASRNING OXIRI - XX ASR BOSHLARIDA ZARAFSHON VOHASI SUV XO'JALIGIDA SARFLANGAN XARAJATLARNING TARIXIY-MANBAVIY TAHLILI.....	211
Джуразода Д.Х. О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ШКОЛЫ БУХАРЫ В XVIII –ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВВ.	214